

"Soča"

izhaja vsak petek o poldne in velj s prilogama "Primorsc" in "Gospodarski List" vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom posiljana:

vse leto gld. 4:40,
pol leta 2:20,
četr leta 1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročimo znižamo, tako se oglaša pri upravnosti.

"Primorsc" izhaja vsakih 14 dñij ob enem z nemnino (nepar) "Sočulini" Stevilkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izdejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Slovensko šolstvo v letosnjem proračunski razpravi.

Poslanec dr. Lavoslav Gregorec je v poslanski zbornici dñe 27. aprila t. l. govoril:

Versko-naravna vzgoja.

Visoka zbornica! Leta 1890. izdal je predčasni episkopal avstrijski skupen pastirski list. V tem pastirskem listu se nahajajo gledene na naše ljudske šolstvo te-le besede (čita):

"Sveti naš poklic nam brani molčati, kadar imamo dolžnost govoriti. Ne moremo in ne smemo mirno gledati, kako propada versko čustvo, kako propada pravnost in kako gineva to, kar ima katoliško prebivalstvo Avstrije najdražjega".

H koncu pozivljajo predčasni škofje vernike, naj v razne zastope volijo samo take, zanesljivo katoličke može, kateri si stejejo v prvo in najvažnejšo dolžnost, delovati z vsemi silami na to, da se zagotovi mladini dejanska, naravno-verska vzgoja.

Kmalu potem so se vrstile splošne državno-zhorske volitve in pri teh volitvah je knežko prebivalstvo vseh krownin, izveneni Češko in Koroško, kolikor toliko popolnosti ugodilo intencijam višjih pastirjev. Tudi slovenski narod je to storil.

Sedaj nastane uprašanje: Kako pa so ti voljeni konservativni može ustregli intencijam njihovih škofov? Kaj so sploh takaj storili, da se dejanski izvede naravno-verska vzgoja mladine?

Priznati moram, žal, da se je malo storilo, niti prav za prav čisto niti; zakaj za trozvezne večine se niti šolski odsek ni izvolil, kakor da gleda šole ni prav ničesar zboljšati ali premeniti.

Sedaj pa, v času koalicije, je slabše; se tisti konservativni gospodje, ki spadajo h koaliciji, so nekako po programu obojeni molčati, saj je šolsko uprašanje jedno tistih velikih uprašanj, katera morajo sedaj mirovati, in velik čestilec koalicije je v svojem glasilu svoje volilce gleda krščanske šole utišil z objubo, da jo dobe v prihodnjem stoletju. Veselost in Čajte! Čajte! Ljudstvo pa s to tolažbo najbrž ne bo zadovoljne, ampak bo prej kakor slej z vso valiočnostjo tirjalo krščanske šole, naše slovensko ljudstvo pa vrh tega že narodne šole, zakaj naše katoliško slovensko ljudstvo boče ravno krščansko-verno in patrijotično-narodno šolo. (Dobro!)

Slovenski poslanci imamo naloge, da tukaj zastopamo te tirjatve, te želje svojih volilcev. Jaz se te naloge takoj lotim.

Visokočastiti gospodje! Ko so naši prečastni škofje zahtevali, naj se dejansko uveljavlji naravno-verska vzgoja, se te gotovo očetovske resne besede niso upoštevale in uvažale, kakor se je pričakovalo, ampak zadele so na ugovor in na odpor.

Sedaj, po štirih letih, pa se je stvar verdar premenila. Položaj se je njim na koristi premenil, njihove besede so se začele uvaževati, sluti se, da tisti v njih gotovo sredstvo zoper bližajoče se neizmerno gorje. V vseh slojih prebivalstva se je obudila slutnja, da se približuje vihar in zlo domnevajoča ljudska duša ima pač prav. Vsi znaki to kažejo. Skoraj gotovo je, da stojimo pred tretjo, največjo revolucijo nove dobe. V 16. veku je nastala cerkvena revolucija, ki je pol Evrope preplavila s krvjo in — čudovito — katero je cerkev slavodebitno prestala. V 18. veku je nastala na Francosku politična revolucija in se razsirila po svetu. Človeštvo je takrat pretrpelo neizmerno gorje, z njim vred tudi cerkev, ali — čudovito — katoliška cerkev se je po njej obudila k novemu življenju. Sedaj stojimo tik pred 20. vekom, s tem pred socijalno revolucijo, ki grozi ves sedanji društveni red premeniti in uničiti. Noben

trezen motriče evropskih razmer ne taji resnobe te nevarnosti. Samo uprašanje je še: Ali se da ta nesreča se odvrati ali je že postala neodvratljiva? In na to nam najvišji zastopnik cerkve, torej zastopnik tistih sile, ki je doslej vse revolucije zmagonosno prebila, najčastljivejša oscha na vsem svetu, papož Leon XIII., pravo pogodil reksi, da je moderna šola največja nesreča za evropsko človeštvo; razvija se generacija, ki, ne poznavajoče strahu pred Bogom, ne trpi nikakih uravnih mej več in ki, nezmožna premagovati želje, se da lahko zapeljati k političnim preobratom. V tem oziru imamo žalostnih dokazov v najnovejši dobi tudi iz naše domovine. O tem pa ne marjam govoriti.

Teh slabih nasledkov se je menda bal tudi oče našega ljudsko-solskega zakona, namreč minister vitez Hasner. Bil je goreč zastopnik ločitve cerkve od šole; ali versko vzgojo v soli je hotel ohraniti in hotel je, da jo oskrbuje dotična konfesija. Izbral pa je za to forme, ki so se sedaj pokazale kol nezačasne in nevzdržljive. Dokaz temu so: ljudsko-solska novela iz I. 1883., številni predlogi glede premembre ljudsko-solskega zakona, slavljeni v tej visoki zbornici, mnogovrstna prizadevanja naučne uprave, popraviti nedostatke pri šolstvu z raznimi naredbami, vedno številnejši obisk katoliških sol, solskih bratov, solskih sester in katoliškega solskega društva na Dunaju in na Predalškem, končno vladna predloga iz I. 1889., resolucije nemškega, poljskega in slovenskega katoliškega shoda in naposled slovesna izjava našega episkopata.

Pred kratkim je Nemčija skoraj se povzdignila itak veliki učinkovit in to zakonit potem. V Belgiji se zasebna krščanska šola uspešno hori zoper laizirano državno šolo, na Francoskem polni privatne šole, katere vzdržuje katoliška duhovščina z neizmernimi žrtvami, čedalje več dijakov, in gospoda moja, to je gotovo čudovito, celo v Italiji se pripravlja neka premenba. Se pred 20 leti je neki angleški državnik svaril italijanske ministre, če: narod, ki nima trdne verske podlage, ne more obstati. Italijanski ministri so mu odgovorili: Poskusiti hočemo to vendar.

No, poskusili so to, in kje stojte sedaj Italijani? Lani je hotela milanska vojinska uprava odpraviti iz šole ves verski pouk, vse verske vaje. Proti temu pa je protestovalo 30.000 očesov in po štiridnevnih razpravi je zunagala krščanska stranka.

In, gospoda moja, tudi v Avstriji se je že obrnilo na bolje. Krščanski načini gledajo vzgoje in pouka dobivajo vedno več veljave. Čedalje bolj se razširja prepršanje, da se je naše ljudsko-solsko zakonodavstvo postavilo I. 1868., in I. 1869. na nevzdržljivo podlogo, namreč na podlogo moderne pedagogike, ki prav za prav ni drugega niti, kakor pri vzgoji v porabo došla kriva filozofija.

Gospoda moja! Moderna pedagogika predpostavlja, da je človek po naravi tako nadarjen, da ostane povsod sam po sebi dober in pravičen, če le spozna, kaj je resnično, dobro, lepo, pravčeno in naravno; tudi svoje strasti more premagovali in se srečno ustvarljati vsem skušnjavam, tudi tedaj, kadar na pr. stoji pred slabo varovanom, menadzrovano državno blagajnico. (Veselost in odobranje).

Govori se, da človeka k dobremu ni treba navajati po verskih motivih. Tako navajanje je, če ne ravno skodljivo, vendar nepotreben.

Gospoda moja! Skušnje vsega sveta pobijajo ta predpostavljanja. Ta predpostavljanja so nerestvena. Kar je veliki državnik in govornik Ciceron priznal: "Video meliora proboque, deteriora sequer", to se izkazuje tudi dandanes vedno kot močnejše nego je vsa moderna pedagogika, in gotovo je, da se žival v človeku vedno lindolnejše javlja, kolikor bolj se razvije intelekt, razum in vedenost v človeku, njegovo sreča pa se na drugi strani odvrne od verskega upliva, od vesti, od Boga.

Na velikem katoliškem shodu na Ogerškem rekel je grof Zichy: Da misli, da je bila Vaillantova dinamita bomba narejena v brezverski državni soli in da je sveti oče

Oznanila

in "poslanice" plačujejo se za štiristopno peti-vrsto:

8 kr. če se tiskajo 1 krat,

7 2

6 3

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamečne številke dobivajo se v tobaknah v Nunški ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiu nasproti vel. vojašnice in pri Pipantu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredništvo, načrnična in reklamacije pa upravnosti "Soča". — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vracajo.

Uredništvo in upravnost je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

lovanih točkah določili, pogoje, katerih izpolnitve je potrebna, da bi mogli škofje vernikom jamčiti, da se v avstrijski državni ljudski soli katoliška mladina res katoliško vzgaja, da morejo torej roditelji svoje otroke z mirno vestjo vanjo posiljati.

Od-tedaj je poteklo več kakor štiri leta. Niti prejšnja vlada niti sedanja ni smatrala škofe odgovora vredne, nego je mislila, da je najbolje, ako škofe prezira!

Gospoda moja! Bile so že dosti močnejše vlade kakor je bila prejšnja in kakor je sedanja. Tudi tisto so mislile, da smejo cerkev in škofe ignorirati. Motile so se, Knez Bismarck je bil v sedemdesetih letih gotovo jeden najmogočnejših ministrov na svetu. Tudi on je mislil, da smo prezirati škofe in pastirski list, kateri so bili na grobu sv. Bonifacija v Fuldi sestavili in razglasili. Deset let pozneje jo bil mogočni nemški kancler na potu v Kanoso. (Dobro! Dobro!)

To sem hotel povedati.

Gospoda moja! Božji milni moljje posasi ali gotovo in drobno. Sila niti moljje in sočljivina budi vodi krščanske narode tja, kjer je jedino dobiti pomoli, to je h krščanskemu naziranju sveta, h krščansko-socijalnemu idejam, h krščanski vzgoji mladine. Liberalizem pravida in njega premaganje je le v vprašanju česa: to premaganje se more zgoditi ali mirovnim potom ali pa s silo. Mirovnim potom s tem, da se rekrstitevajo človeška družba potom krščanske vzgoje, siloma pa po socijalni revoluciji, cerkev vse nepremaganu prestane.

Narodna šola.

Sedaj pridev k drugemu delu svojih izvajanj, k narodni soli. Velečislani gospod poslanec dr. Paitai je nedavno v nekem slavnostnem govoru to-le rekel: „Nežno otroško srce je v začetku njegovega razvoja varovati vsake vznemirjenosti v verskih rečeh in izreči učitelju, ki misli glede vere in narodnosti tako, kakor zaupani mu gojenec“. To so tako lepe, kako resnične besede. Krščansko ljudstvo more biti zadovoljno le s krščansko-verko soli, ki je zajedno patriotično-narodna. Narodne šole mora dandanes vsako ljudstvo zahtevati, če hoče narodno živeli in če neče narodno propasti. (Dobro! Dobro!) Na srečo je pri nas vsakemu narodu taka narodna šola zajamčena po členu 19. državnih osnovnih zakonov iz leta 1867. Vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in gojiti svojo narodnost in svoj jezik. Vsi jeziki so v soli jednakopravni in vsakemu narodu je dati za izobraževanje jezika potrebnih sredstev. Kdor premotri brez predvodov razmere v Avstriji, mora pripoznati, da so bile te zakonske določbe jako modre, jako pravčene in petrebne, pogoj so miru mej narodi, razvezitju in, nekako, nadaljnemu obstanku naše lepe domovine. Obžalovali pa je, da se ni bilo vlade, ki bi bila naredila brez razločka vse narode naše monarhije v polni meri deležne dobro tega drž. osnovnega zakona. Obžalovali je, da imamo se vedno vlade, ki zlasti nam Slovanom krati dobro tega drž. osnovnega zakona in prouzročajo ter pospešujejo neznenih boj za solo. Zlasti južni Slovenci in Hrvati smo v tem boju za solo zrtvali že sita mnogo talentov, časa in denarja in še ni videti, kdaj mu bodo končni. Kar pa nas najbolj žali, je to, da vidimo moj svojimi narodnimi nasprotniki v prvih vrstah vedno birokracijo, avstrijsko upravnost. Nič ne more našega naroda žaliti tako, kakor čustvo, da se mu je zgordila krvica od tiste strani, kjer bi sniel pričakovati varstva. (Dobro! Dobro!)

Naša birokracija misli še vedno, da služi državi najbolje, če skuša naša kulturna prizadevanja ovirati in udusi. Gospodje

Sicer pa županovo stališče ni lahko, zlasti v Ljubljani ne. Odkiven je na jedni strani od mestnega zastopa, na drugi pa od deželne vlade kot načelnik mestne politične uprave. Ta dva faktorja pa nista vedno v soglasju. Ljubljanski župan je dosedaj navadno bil precej vladen in so mu to nekateri malo zamerili. Zadnji čas so se pa iz raznih uzrokov razmerje takó zasukale, da gospod župan ni posebno priljubljen pri deželni vladi. To se je videlo že ob mestnih volitvah; noben vladnih svetnikov ga ni prisel volil.

Pa povinimo se k volitvi. Vršila se je pod predsednikom najstarišega mestnega odbornika g. Zittererja. Ta mož je pred volitvijo opomnil, da novi župan naj bi vestno opravjal svoj posel in držal redno uradne ure ter skrbel, da se vse pravočasno reši. Predsednico mestnega odbornika je pač imel gotovo le dobre namene, ali jaz sem prepričan, da bi bil bolje storil, da je to opustil. Stvar je dala povod napačnim tolmačenjem. Nemški listi so jako veseli te izjave, in kdo ve, te je se kdaj pozneje ne izkoristijo.

Ta tudi našim konservativcem je gosp. Zitterer s svojo izjavo vsireg. S kakim veseljem so to drug drugemu pripovedovali po gospodinicah. To vselje jim pač lahko privočimo kot tolažbo, da so se jim ponesrečili vsi poslanci priti v mestno zbornico.

Obžalovati pa moramo, da se je pri volitvi podžupana pokazal razpor. Dosedanj podžupan Petričič ni več voljen. Izvoljen je Karol Bleiweis. Novi podžupan je kako izveden mož, ali vendar je obžalovati razpor v narodni stranki, ker z razpori si nikam ne bodo pomagali. Gospod Petričič je tudi že dolgo let v mestnem zboru, pridno deluje zlasti v finančnem odseku, in imat tudi več zaslug za finančne operacije mestne občine. Zato ni bilo pravega povoda, ga odstraniti. Njegova pravoslavna vera in srbska narodnost pač nista mogla sedaj nakrat postati taka ovira za podžupanstvo, ker je že več let opravljala posel. (Mi poznamo prenalo te razmere in imenujemo gospoda, da bi za to sodbo mogli prevzeti moralno odgovornost, katero prepuščamo posetu našemu g. dospišniku. Uredn.)

Dne 31. t. m. otvorili se železnica v Novemestu. Ta dogodek je velikega gospodarskega pomena za naš narod. Zeleti je le, da se železnica kmalu podalja do Karlovega na Hrvaskem. Dne 3. junija pa ima že ljubljanski „Sokol“ prvi izlet v Novemesto.

— Židje se vedno bolj naseljujejo na Kranjskem. Na Dvorni na Dolenjskem je kupil fužine žid Fritsch z Dunaja. To je tudi naravno. Še veseli jih moramo biti po najnovnejših načelih koalicije. Če se naši poslaneci na Dunaju bratijo z židi in njih privrženci, pač ni nobenega uznaka, da bi se jih v deželu bali. Žid si pa tudi misli, da pride le k dobrim tovarisem, katere bode — po bratovski odiral.

— Hujskanje naših konservativcev proti poslancu Ferjančiču ni imelo začlenega uspeha. Pa tudi to ni majalo zaupanje ven, da je pri razpravi o poljedelskega ministerstva proračunu poprej posl. Po vše sprengovoril za Idrijeane nego on. Te dni so se mu zahvalili za njegov zadnji govor.

— Pri tem naj omenim, da se doslej še ni noben poslanec oglasil na „Slovenec“ poziv z dokazom, da bi bil kaj storil za zboljšanje stanja delavcev v Idriji razen Ferjančiča. To pač kaže, da nicensa niso storili, da je torej trditev tukajnjega konservativnega glasila, da j. zastopnik Idrijskega mesta tudi storil korake pri kinetičkem ministerstvu, bila popolno neosnovana.

Domače in razne novice.

Slovenskim trgovcem in obrtnikom v Gorici. — Dva rodomuba iz okolice sta nam poslala na slovenske trgovce in obrtnike oklic, katerega doslovno ne moremo objaviti, ker bi grešili proti svojemu načelu, da z nekim obisknim listom sploh ne polemizujemo. Ali ker so tu močno prizadete tudi k. r. i. t. i. in a. g. l. e. d. naših trgovcev in obrtnikov, posnamemo le bitstvo tega oklica, ki pravi: „...Nekj tukajnji list priobuje celo vrsto glasov naših slovenskih trgovcev in obrtnikov v Gorici. Za temi oglasi je bila nastala prava gonja. Sprejemajo se skoro brezplačno; vse, kar kdo dà, je dobro, ako ne dà nič, tudi, da le molči k temu, ker se njegovo imé tiska na četrti strani istega lista. S temi oglasi se plačujejo

različni dolgoročni krémah, po stacunah in pri rokodelcih; dotičniki trpè to, češ, saj itak ne pridev do svojega denarja. Dogaja se pa tudi, da prihajajo oglasi brez vedenosti in naročila dotičnih gospodarjev. Zoper drugi so vsiljivec dovolili, naj oglas priobčijo, da se sitnežev le iznebe iz hiše.“

To se je delalo z uamenom, češ, kaj to, v Gorici naj se govori o nas, kar hoče, ali zunaj po deželi bomo s tem slepili ljudi, češ: poglejte, vsi ti trgovci, obrtniki itd. so z nam. Taka grda baharija se res godi, kajti z istim listom krošnjarijo od hiše do hiše po okolici. Kaj vse govore pri beračenju naročnikov, si lahko mislite. — Ali to marsikje škodi našim trgovcem in obrtnikom v Gorici, kajti ni knialu dobiti Slovence, ki bi hotel imeli kako zvezo s tistimi ljudmi. (Vitez Tonki smadral je celo za razdaljenje časti, ker ga je „Primorac“ spravil v nekako zvezo z njimi; tudi zaradi tega razdaljenja toži našega učnega! Uredn.)

Ker hočejo iz tega početja napraviti politično zadevo, zato opozarjava vse gg. trgovce in obrtnike v Gorici, naj bodo previdni, ker drugače si utegnejo nakopati na glavo nevsikako nevšečnost in po vrhu se škodo, kajti vsakdo se pač izogiba svojega političnega nasprotnika, ne pa da bi ga iskal in nosil muše zaslužka. Ako bi se imelo zdoliti to, kar nameščava neimenovan list, potem bodo morali „Soča“, „Primorac“ in „Riunovamento“ posmemati razne nemške krščanske liste, ki na vsaki prvi strani priporočajo z debelim tiskom: **Kupujte le pri somišljencih!** — Naj nihče ne misli, da bomo nikoga podpirali s svojim denarjem zato, ker more udrihalo po nas in naših voditeljih v slovenskem jeziku! Odslej bomo bolj pazili, kdo je naš somišljenc in kdo ne. Takih ljudij, ki pomagajo razpor sejeti med rojaki, ne bomo podpirali, če tudi so Slovenci.....“

Gospoda dopisnika izražata sum, ki skoraj do zadnjega imena ni opravil. Gorški naši gg. trgovci in obrtniki so golovo toliko trezni možje, da poznajo prav dobro ves položaj in kakó se je treba vesti nasproti njemu. Izjema mora pa biti tudi tu, to je gotovo! — Sicer pa smo gg. dopisnikoma hvaložni, da sta naše trgovce in obrtnike opozorila na nekaj, česar golovo v svoji poštenosti niso niti sanjali.

Škandal! — Po Gorici je ta teden velik haló zaradi neke osebice, ki je v času, ko je za to draga plačana, oskrnula čistej pravici posvečene prostore s činom, ki je označen v § 502. kaz. zak., in takó zanesla tudi v drugo rodbino največjo nesrečo, ki je sploh mogoča.

Ker ista osebica tudi v svojih poslih nikakor ni na mestu v istih prostorih, katere je zdaj še s tem činom oskrnula, in ker se je sploh treba le čuditi, da se tamkaj more se dandanes trpeti, pozivljamo jo, da se tako spravi v zatisje, sicer bo skandal še večji.

Za naše pošte. — Pri razpravi proračuna trgovinskega ministerstva dne 21. t. m. priporočal je državni poslanec dr. Ferjančič, naj bi veda poddržavila postna urada v Idriji in v Kranju. Potem je omenjal tudi nekatere postne zadeve na Goriskem, rekoč: „Na prošnjo gospoda poslanca km. e. k. h. obč. i. in goriških dovoljujem si dalje priporočati ustanovitev dveh poštih uradov. Pri razpravi proračuna za leto 1892. je priporočal ta gorški poslanec, naj bi se na 39 km dolgi progi Sv. Lucija-Cirkno ustanovil nov poštni urad, ter je kot najprimernejši kraj za to imenoval Slap. Visoka vladna se je pa odločila za Doljno Tribušo in je tam pošto izprla, najbrže, ker je ta kraj na omenjeni progi bolj blizu sredini ker se je namernovalo, da se postavi onde žendarmerijska postaja.“

„Skušnja nai, da ta izvolitev ni bila srečna in da, če ni Slap v zemljepisnem oziru

središče novega poštnega okraja, je pa njeno središče v oziru na promet in da dve tretjini vseh pošiljatev, ki se oddajajo na posto v Doljni Tribus, prihajata s Slapu ali čez Slap, da se potem od 5 km. oddaljene Doljne Tribuše peljejo zoper čez Slap proti Sv. Luciji.“

„Ta okolica uzročuje mnogo nepričenostij prebivalcem in poštni upravi. Ker se zdaj ne misli več na to, da bi se ustanovila žendarmerijska postaja v Doljni Tribus, marveč na Slapu, kjer se nahajajo za žendarmerijo in za pošto primerne suhote, obrnili so se ondašnji občinari, šolski in župnijski uradni do visoke vlade s prošnjo, naj bi se ustanovil na Slapu nov poštni urad. Iz navedenih razlogov dovoljujem si toplo priporočati to prošnjo, ki se toliko lože usliši, ko drdra poštni voz že zdaj po dvakrat na dan skozi Slap.“

„Pri tej priliki boli mi dovoljeno opomniti, da na 16 km. dolgi progi Tolmin-Kobarid ni ne poštne urade ne pisemske tružice, če tudi je na levem bregu Soče več davčnih, šolskih in cerkevnih občin, ki stojijo blizu 4000 domov. Ustanovitev poštne urade na tej progi je silno potrebna, tor priporočam visoki vladni, naj bi morebitne prošnje lamošnjega prebivalstva v tej zadevi blagohotno uvažala in naj bi prišla občutni potrebi prav kmalu v okom.“

Na istih občinah je zdaj že več, da vložijo prošnjo v tem ozemlju.

V isti seji stavlja državni poslanec g. Miha Vosnjak glede na razne tiskovine pri e. kr. poštih uradih naslednjo rezolucijo: „Visoka vlada se vabi, naj odredi glede na vse e. kr. poštne in telegrafiske urade, katerih okraji obsegajo tudi slovensko ljudstvo, da rabijo v občevanju z občinstvom izključno slovensko besedilo“. Ta rezolucija se je odstopenila proračunskemu odseku, da bo o njej sklepalo in poročalo.

Za obrtno šolo v Gorici. — Do ustvari 23. t. m. so poslale naslednje občine po naših poslanceh prošnje na ministerstvo za strokovno šolo za umetno mizarstvo in rezljarstvo s slovenskim učnim jezikom v Gorici: Anhovo, Berje, Brezovica, Čepovac, Črniče, Desklje, Gabrovica, Graščina, Grgar, Gorjansko, Gorenja Trebuša, Gabrije, Kanal, Kobarid, Komen, Lokavec, Miren, Opatješelo, Pliskavica, Ponikve, Rifenberk, Ročnje, Selce, Solkan, Skrilje, Skrbina, Šmarje, Št. Andrej, Št. Viška Gora, Tolmin, Vojščica, Volče, Zgonik. Tem občinam pridružila se je „Kat. - politična Čitalnica“ v Čepovancu. Solskih 142 mizarjev je prosilo za strokovno in za obrtno nadaljevalno šolo. — Torej v vsem skupaj 34 županij. Več prošenj je šlo pa naravnost na ministerstvo ali potom glavarstev. — Ali nekatere občine se niso še oglašile, dasi bi to vsekakor morale storiti, ker tu gre za važne koristi mnogih občinjarjev. Še teden dñi je časa. Gospodje župani, pozurite se! Deputacija naših županov pod vodstvom deželnega poslanca dr. Rojica je poslala potom glavarstva še spisano spomenico.

Pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani bo slavilo 7. in 8. junija pod pokroviteljstvom gosp. Tavčarjeve svojo desetletnico. Udeleži se je tudi naše vrlo phevsko društvo „Nabrežina“. Sodeloval bo tudi operni pevec g. Tršnik. „Postojnski Sokol“ je imel nečesar svoj ustanovni občeni zbor.

Strossmayerjeva slika, o kateri smo govorili zadnjie, je prav krasna. Kaže nam oprsje slavnega vladike v naravni velikosti. Kakor živ je! — Ena slika imá naše uredništvo še na razpolago; oddá jo za 15 gld. (z vozarino vred). Kdor bi jo želel imeti, naj se oglasi.

Solkanski „napad“. — Poročali smo, da državno pravdinstvo je ustavilo preiskavo proti Solkancem, ker ni našlo uznaka nadaljnemu zasledovanju. Goriški junaki so pa pon-

dali utok proti temu, češ, naj se preiskuje dalje; utok je bil odklonjen. — Kaj pa, ko bi se bila preiskava res zoper začela, a ne proti Solkancem, marveč prav takó ostro proti komu drugemu? — 1. junija bo kazenska obravnava proti dvema solkanskima poljskima čuvajema, češ, da sta pri preiskavi krivo pričala. O tej obravnavi bomo poročali obširneje.

Slovenske šole v Trstu. — Kar je vsak Slovenec vedel že naprej, to se je tudi zgodilo, namreč: tržaški mestni zastop je z vsemi glasovi (torej tudi z „vladnimi“!) proti širim slovenskim izjavil, da nikdar ne ustanovi v Trstu drugih šol nego italijanskih. No, dobro je, da se je prva instanca vsaj izrekla! Zdaj je na vladni, da dokaze svojo pravčnost in svojo sravnost nasproti laškim prenapetežem.

Spinčevega zadeva je končan, kakor smo že poročali, in to tako ugodno. V popolnilo svojega poročila smo prejeli sledeče vrstice:

„Njegovo Cesarsko i Kraljevsko Apoštolsko Velikanstvo blagoizvolilo je previkom riešitom od 25. aprila 1894. zastupniku naroda Vjekoslavu Spinčetu doznačiti premiolstvo mirovino od godišnjih forinti tisoč, i to počasno od 1. aprila 1892., to jest, sve od takrat mu je bilo obustavljeno izplačivanje njenih dodatnih dohodka.“

Vabilo k veselicu, katero priredi „Kat. pol. bralno društvo“ v Podgori 27. maja 1894. v družbenih prostorih z zapomljivim sporedom, ki bi obsegal: petje, govor, igro, komičen prizor: „Bostjan Poznejek“, „Damoklejev met“, Gluma v 1 dejaniju. Po spredru prosta zabava v istih prostorih. Ustop 10 kr., sedež 10 kr. Začetek ob 6, ur zvezcer. — Veselica se vrši pri vsakem vremenu. Druge novine glej v priloženi 11. stav.

„Primorac“, ki prima 21 goriških novic, 22 iz ostale Slovenije, 8 v razgledu po svetu, 17 razneterostij in gospodarskih novic.

Verfälschte schwärze Seide. Man verbrennt ein Musterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage! Achte, rein gefärbte Seide kündelt sofort zusammen, verfälscht hält und hinterlässt wenige Asche von ganz hellbrauner Farbe. — Verfälschte Seide, die leicht speckig wird und leicht, brems langsam fort, namenlich glinnen die „Schneeflocken“ weiter wenn sehr mit Farbstoff verschwärzt,) und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur feinen Seide nicht kündelt, sondern krammt. Zerdreickt man die Asche der echten Seide so zerstört sie, die der verfälschten nicht. Die Selden-Fabrik G. Henneberg [k. u. k. Hofliefer] zündet gerin Muster von ihren seidenen Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Reben und ganze Stücke porto-und Zollfrei in die Wohnung an Private. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. (5)

ZAHVALA.

Podpisane prav presreno zahvaljujem vse tiste svoje drage sorodnike, ča stiče znance, prijatelje in sploh vse domačine ter bližnje sosedje, ki so mojega ljubega nečaka

Ivana Zoli-ja

v takó obilnem številu spremili k večnemu počitku, izkazali mi takó svoje prijazno sočutje in poveličali tužno slovensko vesnovnost. Iskrena hvalej se posebe našim domaćim pevcom za gulinjivo petje v slovju mojem predrameku nečaku. Bog povrni vsem!

Franc Kregau.
V Ročinju, 25. maja 1894.

!!! Važno za gospodarstvo in vinarstvo!!!

!! Brzjavka!!

Kmetijski stroji, vinske stiskalnice in orodja iz tovarne **Berthold Kraus** v Pragi.

Zalaga na ogled: v Gorici na Travniku st. 16. znotraj pri

Fridriku Primas-u & C°

Važno naznanilo!!!

F. A. SARG's SOHN & Cie., Prva in najstariša tovarna stearinovih sveč v Avstro-Ugarski, ustanovil Ad. de MILLI 1837.	
Vpeljave	Iznajdba
izdelovanja	Glicerina
glicerine	itd.
v	po
Avtro-	E. A. SARGU
Ogerski in	1858.
	L
	Trideset
	prvi
	svečinj
	in
	diplomov
	do
	1894.
Y	
Comptoir: Wien	

Pivo!
najboljše vrste iz delniške pivo-
varske družbe v Göss-u na
Štajerskem
(„Actien-Bierbrauerel Göss“)
po 1, $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{4}$ hektu v sodkih,
kakor tudi v steklenicah, pri-
poroča častitim odjemnikom
založnik

Gustav Scholz
v Gorici, Gesposka ulica št. 6.

Svečarna na par

Alojzija Baderja
v Gorici, Semeniška ulica št. 24.

Odkrovana na raznih svečnih razstavah, na
vatikanski razstavi L. 1888. pa z
zlate svetline

1. Ponuja častiti duhovščini in fast, cerkev-
nim oskrbištvom svoje sveče in torče iz čistega
garantovanega čebelnega voska, izdelane pod
nadzorstvom prečastitega knezenadškofskoga
ordinariata goriškega; na vseh je pritisnjena
tvorniška znamka, protokolovana v registrih e.
kr. oblastnice.

Cena znači **gld. 2.50** za kilo s plačilom po
enem letu ali pa s 3% popusta pri takojšnjem
plačilu. Naroča tež 4 kile posiljajo se prosti
postnine in troškov za zavijanje.

2. Velikonočna sveča tudi iz čistega voska,
okrašena z ploho rezbo, cvetlicami in pozla-
tenimi ornamenti, kar se dela vse v vosku.

3. Velikonočne sveče s slikami na olje in
tudi okrašenimi z ornamenti v dozlevni slikarji.

4. Izdelujejo se tudi sveče in torče za raz-
vijavo in pogrebe itd. namreč:

- a) Sveče voščene L. sostava po avstrijskem
načinu **gld. 2.20** kilo
- b) Sveče voščene L. sostava po lombardskem in
benetškem načinu **gld. 1.60** kilo.

Pogoji gornji.

5. Najljubljene kadilo Lagrima Orientale **gld.**
1.20 kilo.

6. Kadilo nižje vrste v zrnih **70** kr. kilo,
kakor tudi storč in gumij Mirra.

Da so sveče iz pravega čistega čebelnega vo-
ska, garanjuje se s 1000 gld.

St. 591

O. s. sv.

Natečaj.

V sežanskem šolskem okraju so namestiti
ta-le učiteljska mesta definilivno ali tudi pro-
vizorično:

I. mesto učitelja-voditelja na mešani jedno-
razredni ljudski šoli:

a. v Avberu, b. v Šempolaji, c. v Svetem
pri Komnu (nova šola), d. v Temnicu, e.
na Vatovljah, f. v Zgoniku.

II. mesto nadučitelja in mesto učiteljice na
novi dvorazrednici v Gorjanskem;

III. mesta proviz. učiteljic ženskih ročnih del
in sicer:

1. pod Repentabrom z 60 gld. letne nagrade,
2. " Rodiku " 60 "
3. v Brestovici " 60 "
4. " Temnici za 4 šole, namreč za Kosta-
njevico, Škrbino, Temnico in Vojsko z
280 gld. letne nagrade.

Prosilci naj vložijo do 30 junija svoje
prošnje, katere morajo biti pri učiteljih (ieah)
spremljene s spričevalom zrelosti in učiteljske
sposobnosti, z dokazom avstrijskega dr-
zavljanstva in pri učiteljih voditeljih z dokazom
sposobnosti za subsidiarni pouk katoliškega
veronauka, a pri učiteljicah ženskih
ročnih del s spričevalom sposobnosti, —
potom predstojnega okrajnega šolskega sveta
pri e. kr. okrajnem šolskem svetu v Sežani.

C. kr. okrajni šolski svet
Sežana, maja 1894.

Predsednik.

Teodor Slabanja

srebrar V GORICI (Görz ulica
Morelli 17)

se preporoča preč. duhovščini za napravo cerkevnih
posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenin:
kot: monštanc, kelihov, itd. itd. po najnižji
ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popra-
vim ter jih v ognju posrebeim in pozlatim.

Da si zamorcejo tudi menj premožne cerkeve o-
misliš razne crkvene stvari, se bodo po želji prečast.
p. n. gospodov narodnikov prav ugodni plačilni pogoj
stavili. Izmislovani ceni franko.

Svojo veliko zalogu
olja iz oliv

priporoča
Enrico qm. Carlo Gortan,
via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen]

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabršček.

Kdor ne veruje, naj se prepriča!

Razprodaja spomladanskega in letnega
blaga za vsak stan

25% pod ceno

Sukno od 80 kr. do 6 gld. m. najfinješ. Za
celo obleko 3-20 m. le 2 gld. 50 kr. Sukno
iz čiste volne za talarje ali svrhnik 3-25 m.
le 5 gld. 50 kr.

Kdor z blagom ni zadovoljen, more ga vrniti.

Martin Poveraj na Travniku
nasproti vojašnice v Gorici.

Naravne mineralne vode iz raznih studencov.

Kemični, farmacevtični in drogerijski
izdelki najbolj člane domače in
tuje zdravilne posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, pri-
jetnega okusa in kemično čisto.

Ribje olje z železom ali železnim
jodom.

Najčistejše žvepljenokislo apno c. kr.
kmelijske šole v Gorici za vinarsko
rabo.

Zdravila za živilo, konjski cvet,
sonjski prašek, goveji prašek.

Homeopatična zdravila.

prodaja novoustanovljena lekarna

Braunitzer v Rabatišču št. 16.

v najem

Alojzija Gliubich-a.

Anton Potatzky

v Raštelju štv. 7 v Gorici

prodajalnica drobnega
in nürnbergskega blaga
na drobno in na debelo.

Jedino

in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga

za kupovalce in razprodajalce na deželi,
za krosnjarje in emajlerje.

Največja zaloga

čevljarskih, krojaških, pisarskih, popo-
tovahnih in kadilnih potrebsčin.

Zimska obuvala.

Vozički in stoli na kolescih za otroke.

Strune za godala.

Posebnost: Semena za zelenjavno in travje.

Prosim dobro paziti na naslov:

Na sredi Raštelja štv. 7.

2 zlate
13 srebrnih
medalj.

9 častnih in
priznanih
diplom.

Kwizde

Kerneuburški

redilni prašeh za živilo
in sicer za konje, rogaljivo in ovce.

Cena skaličji 20 kr., pol skati 35 kr.

Rabi se 40 let sem v mnogih hlevih, če
živila ne žre ali če ima slabo prebavo,
da se zboljša mleko in se pomnoži mleč-
nost krv.

Pazi naj se na
gorjeno varst-
veno znamko
in zadeva naj
se izrecno Kwi-
zde redilni pra-
šek za živilo.

Dobiva se pri-
stojen v vseh le-
karnah in dro-
guerijah avstro-
ugarske.

Okr. lek. v Korneuburgu pri Dunaju.

Stev. 249

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavl. I. četrletna t. j. mesecov

januar, februar in marec 1893. začne
v ponedeljek, dn. 11. junija. 1894.
ter se bo nadaljevala naslednje četrte in
ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljanice
in z njim združene hraničnice.

V Gorici, dn. 8. maja 1894.

Jos. Kravagna

vinogradnik in žgalica zganja v Ptiju (Pettar)
na Štajerskem, prodaja dobra **vina** iz svojih
vinogradov po 15 do 19 kr. liter; novi **tro-
pinovec** in **slivovec** po 40 kr., star pa
po 48 kr. liter.

Čudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

Neprekosljive zarad čudovitih mo-
ćij in odstranjuje v kratkem času s
priprosto raho ene žličice dykat
na dan, vsaktero bolezni želodečno,
zlate žile, omotice, hipondrije,
na jetrih, skražene krvi.

Cene ene steklenice 30 kr.

Prodaja se v vseh glavnih lekarni-
ch na svetu. Za naroditev in
posiljave pa edino v lekarni.

Cristofoletti v Gorici.

Od mnogih zahval na prihodnjem
tu je dve:

V St. Štefani na Koroskem, 17 aprs
Z velikim veseljem Vam naznjam, da jk
moja mati ozdravela, ko je zanika 2 stekl.
Vaših slavnosnih kapljic sv. Antona, Imela
je kre v prisih, katerega mnogi zdravnik niso
mogli ozdraviti, dokler me srečen slavaj n
opozoril na Vase čudovito zdravilo. Pošljite
mi . . . itd. Janez Končnik.

Malenberg. Nad 20 let trpel sem
na srni bolezni, dokler nisem začel uživati
svojih kapljic sv. Antona. Prosim, da mi
zopet posieme . . . itd. Johann Krautisch.

Hitri računar

je izdel in je tiskan v 3 jezikih: nemški,
laški in slovenski. Stane trdo vezan le

30 kr.

Kujigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Gorici

prizorična ilustrirana in modna časopis
in knjige vseh vrst. Dalje prizorična vseh
pisalnih in solskih potrebsčin po nizkih
cenah.

6 gld. 6

Senzačijo

delajo najnovije

originalne goldin-remontoir žepne ure iz Genfa

Te ure so tako krasne in elegantno izdelane, da jih celo
izvedenci ne morejo razločevati od zlatih. Krasno eklezirani po-
krovki ostanejo vselej, enaki in daje se za ločnost tri letno
pisimo in zagotovilo.

Cena za kos 6 gld.

Prave goldin zlate verizice z varnostno zaporo
vrste Sport-Marquis ali Panzer-Facon za kos 1 gld. 50 kr.

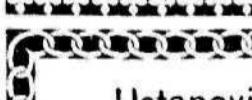
K vsaki urzi brezplačno ohranilce.

Goldin ure so zaradi svoje točnosti v rabi skoraj že tri
večini uradnikov avstro-ugarskih železnic. Dobivajo se edino le
pri osrednji zalogi.

Alfred Fischer, Dunaj, 4. Adlergasse, 12.

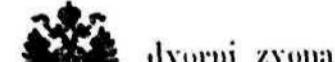
Pošljite se po poštnem ali pred plačilom naprej

6 gld. 6

Ustanovil I. 1767. Johan Samassa v Ljubljani

Ces. in kralj.

Dvorni zvonar

AL

"Primorec" izhaja vsakih štirinajst dñj kot priloga **"Soči"** brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom posijan za celo leto **60 kr.**; za tuje države več poštni stroški. **"Soča"** z **"Gosp. Listom"** in **"Primorcem"** stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravljanje je v Tržni ulici (Mercato) 12. II.

Primorec.

Goriške novice.

Za obrtnike učence. — Znan je, da v Gorici so ustanovili nadaljevalno solo za obrtnike učence z laškim učnim jezikom. Deželni zbor je l. 1885. dovolil 1000 gld. letne podpore s pogojem, da slovenski učenci se morajo poučevati v slovenskem jeziku. Toda sola redno prejema deželno podporo, a za postavljeni pogoj se ne briga. — Zato je društvo **"Sloga"** prosilo letos deželni zbor, da bi zagotovil enako podporo novi obrtni soli, katero ustanovi imenovano društvo. Usoša te prošnje je znana častitom čitalnjem našega lista.

Toda društvo **"Sloga"** se ni dalo oplašiti, naravnost storilo je vse potrebne korake, da se sola otvorí že prihodnjo jeseni, ako pojde vse po sreči. Sestavljen je že učni načrt, prirejen je urnik, za učiteljske moči je po večini tudi že poskrbljeno; tudi prošnja za vključitev odobrenje te sole je bila že pred časom poslana na pristojno mesto. — Takó torej ti "mladi politiki", kakor se roga **"Slovenec"** dopisnik, ki je že Abrahama videl, moreč in delajo v vsestransko korist slovenskega prebivalstva v goriškem mestu. Več o tej soli bonito govorili, ko bo dovoljena.

Kakó se bojuje? **"Corriere"** postavlja našim mestnim očetom za zgled mestni zastop tržaki, kako se je treba bojevati proti Slovencem. — Da, naj je poskusijo! Gorica ni Trst! Naj **"Corriere"** nikar ne misli, da se tudi Slovenci ne znamo že vse drugače bojevati. Ako začnemo takó, kakor bi mogli, tedaj gotovo marsikomu poneha dosedanja srčnost....

Davka med otroci v Gorici je zadavila že marsikako nježno bitje v nižjih slojih prebivalstva, kateri tudi v odličnejših rodinah. — Tudi tečaj slučajev, koz smo imeli!

Deželna noršnica. Podpisani deželni odbor vabi lažnike zemlje, božični na goriški ravni načil izlivom Vipare v Sočo do gora, da jih ponudijo na prodaj, toda v obsegu vsaj 30 njiv skupaj.

Take pismene ponudbe je podati do konca junija 1894. podpisanimu deželnemu odboru; obsegajo naj zraven kupne cene, računjene za vsako njivo, natančen popis lege in kakovosti zemljišča; povedati je tudi, v katerem času se lahko izroči v fizično posest.

Deželni odbor si pridržuje pravico, da izbere tist zemljiščni obseg, kateri se mu bo kazal najprimernejši za zgradbo deželne noršnice; kupna pogodba pa zadobi veljavno, kadar jo potrdi deželni zbor. — Deželni odbor.

Deželna računarija. — Na mesto Jelgicevo je prišel začasno bivši vajenec, ki je v jezikovnem oziru povsem nesposoben za to važno mesto, kjer ima nadzorovati nad 100 slovenskih in le 38 laških županij v deželi. Začasno le — bodi! Ali ko bo govor o stalnosti, treba ho paziti, sicer se Slovenci

cele dežele upremo, kakor jeden mož, kajti siti smo že dosedanjemu hlapčevanju. Pravijo, da služba ne bo niti razpisana. Vederemo!

Čitalniškega izleta v nedeljo v Rubije in Sovodnje se je udeležilo le kakih 30 oseb. Drugim je bilo do tječaj predaleč!! — Postrežba v gostilni g. Cosa pri mostu, ki veže Rubije in Sovodnje, bila je prav dobra. Na vrtu se je bila unela prav živalna domaća zabava. Deslo je bilo tudi lepo število mož iz Mirna, iz Gabrij, iz Rubij in Sovodenj; domači fantje so prepevali, peli so z njimi vsi navzoči. — Vecina izletnikov se je vrnila z brzovlakom ob 9½ v Gorico.

Prihodnji izlet bo v Podgoro ob 4. popoldne. Zvečer bo v Podgori veselica tamšnjega bralnega društva. — Spored glej v **"Soči"**. Začetek bo ob 6. zvečer.

Procesija sv. R. T. v Gorici je bila učeraj nenavadno veličastna. Red je bil uzen. Letos je sta procesija prvič iz Glediške ulice v Vrtno ulico in od tam skozi Semeniško ulico na Travnik. Lepo vreme, da pa sonce vendar ni pripekalo, je bilo kakor načas za to slovesnost. Prahni ni bilo prav nič.

Novi mestni župan. — V tork je dr. Maurovič odložil čast mestnega starčine, katero je užival od l. 1861.; županoval je 12 let. — Uzrok odpovedi je ta, ker je nastala med odločnejšimi Lah, katerim je vzrostel greben vsled vladinega božkanja, kaj živalna agitacija proti njemu in za dr. Venutija. Toda dr. M. bi rad umrl kot goriški župan; a ker je videl, da se njegovo stališče menjalo, izumel si je manever, da se je odpovedal starčinstvu. — V seji, ki je bila zvečer, so starčini sklenili, naj gre po dosedanji navadi tudi k njemu deputacija, ki ga naprosi, da odpoved odtegne. Deputacija Venutti-Ritter-Verzegnassi je izvršila ta sklep, a dr. M. jej je odgovoril prav lokavo: Bom videl — se premislim — kakor nanesejo razmere. Zdaj je med prebivalstvom velika agitacija za Mauroviča; celo neko prošnjo podpisujejo.

Za nas Slovenec je vsejedno, naj bo ta ali oni. Ako pa hoče vlada potrditi za župana moža, ki svojega sina vzgojuje v Italiji, v zavodu, kjer se uči in vsaja v otroška sreca po De Amicisovem receptu ljubezen do laškega kralja itd. in oboževanje matere Italije itd. — je to pač le njena reč. Nas Slovenec vsled tega ne bo glavabolela. — Pravijo, da dr. V. se je naučil že dva županska govorov: s prvim bi se imel ginenega sreca zahvaliti za izkazano mu zaupanje, z drugim bi pa pozdravil glavno skupščino **"Lege"** v imenu goriškega mesta.

Naše porote. — Pravosodni minister grof Schönborn je v tork odgovarjal raznim govornikom pri glavni proračunski razpravi. — Na oni del Ferjančičeva govor, ki se je tikal naših porotnih sodišč, je minister rekel, da naše pritožbe so opravičene, ker porotniki morajo

Domaci oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačuje se: za šesterostopno petivrstno enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamečne številke se prodajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

umeti jezik obtoženca. Obljubil je, da izda v tem zmislu potrebne naredbe. — Prav bi bilo, da bi ta naredba zadela že letošnjo letno listo porotnikov na Goriškem, katera je nezakonito sestavljena.

Tudi **"Reichspost"** se ponovno bavi z našo poroto. Omrežja namreč Tonklijevo pravdo proti **"Soči"**, ker je ta „etwas unzart“ naslikala T. zakulisno delovanje v deželnem zberu, in izraža svoje začenjenje, kako naj bi se vršila obravnavna pred laškimi porotniki v slučaju, ko sta tožitelj in toženec Slovenec in ko nastopijo kot priče vši slovenski poslanci. **"Reichspost"** upa, da ta slučaj da povod konečni ugodni rešiti porotniškega uprašanja na Primorskem. Ako se to zgodí, potem bomo mogli še veseli biti pravde Tonkli — **"Soča"**.

V kavarni Evropa na Travniku v Gorici se že od nekdaj zbira popoldne lepo število Slovencev, ki dajejo kavarnarju leto za letom gotovo prav lep dobitek. Dogaja se, da število slovenskih gostov prevaguje vse ostale. — Zaradi goriških gostov prihajajo tudi deželanji v to kavarno, kendar zahajajo po opravkih v Gorico. Vendar pa se v tej kavarni nič in nič in čisto nič ne upoštevajo želje slovenskih gostov. Nestevilnokrat se je namreč resno zahtevalo, naj si kavarnar načrni domači list **"Rinnovamento"**, ali brez uspeha. Videlo se je očitno, da kavarnar ne mara tega lista imeti v svoji kavarni. — Vsled tega je par vsakdanjih gostov zapustilo to kavarno. Med temi je tudi eden Italijan. — Toliko na znanje vsem tistim, katerim ta kavarna ni takó grozno pri sreči, da bi jih glava bolela, ako niso popoldne po laški naročili (ker drugače bi je niti ne dobili!) tiste črne vode, kateri v Gorici pravijo kava. — Ob enem naznanjam, da v kavarni Schwarz se zbira tudi več slovenskih družb, ker dobi tamkaj več slovenskih časopisov in se ni batí prepiba.

Legi žaluje za Slovenko. — Učeraj teden je umrla v Gorici branjevka T. v Gospoki ulici. Ženica je bila Slovenka od nog do glave, ker do zadnjega ni znala veliko laščine: molila je vedno po slovensko in takó učila tudi svoje sinove, ki so pa trdi in nudi Lah. — V goriški **"Ginnastichi"** so zložili za **"Legi"** 29 gld. v njen spomin.

Naše železnice. — Dr. A. Gregorčič je pri razpravi o proračunu trgovinskega ministerstva stavil sledoč resolucijo:

„G. k. vlada se poziva: 1. projektovano krajevno železnicu Gorica-Ajdovščina z nadaljevanjem do kake točke južne železnice v vojvodini kranjski tako pospeševali, da se omogoči zidanje te gospodarski in strategiski zelo važne železnice; 2. v doseglo krajevno železnicu Gorica-Ajdovščina z notranjimi in severnimi deželami države čim prej predložiti načrt zakona, ki zagotovi zgradbo železnice po Soški dolini do kake točke Rudolfove železnice.“

Ta resolucija je bila zadostno podpirana in takó izročena železniškemu odseku v nadaljno obravnavo. (Glej članek v „Soci“).

Goriško pokopališče. — Rezka interpelacija grofa Alfreda Coronini-ja v zadevi našega pokopališča v Gorici je bila vzbudila v vladnih in poslanskih krogih veliko presenečenje. Neki upiven dostojanstvenik se je sicer prizadeval, oslabiti ta upliv interpelacije s prigovaranjem, češ, da je pretirana in da zdravniška komisija je pokopališče odobrila. — Toda zdi se, da vlada ne mar slepo verovati temu dostojanstveniku; zato je poslala v Goricu komisijo, da preiseče na licu mesta vse ugovore, ki se navajajo proti pokopališču. — Uverjeni smo, da ta komisija si ne zamaši ni očij ni nosa, marveč da bo videla vodo in duhala smrad v jarkih in grobih.

Prememba voznega reda. — Popoldanski poštni vlak je odhajal iz Trsta že ob 4. popoldne. To je bilo prezgodaj za Tržačane in Goričane. Na prošnje od raznih strani bo s prihodnjim mesecem ta vlak odhajal iz Trsta ob 4 in 40 minut popoldne.

V Podgori so v soboto strajkali razun starih vsi delavci celulozne tovarne. V ponedeljek so se pa zopet vrnili na delo; zdi se, da je tovarna deloma ugodila njihovi zahtevi.

V Ločniku so demonstracije na dnevnom redu; pomagači hodijo tudi iz Gorice. Orožništvo ne stori ničesa! — Po ulicah in krémah tulijo neko hujskajočo pesem, katero je zložil znani Peterin. Vsaka kitica konča z besedami: „Sumus furlani Luciniani — per omnia saecula et saeculorum!“ — Bedarije! Še pred 50 leti je bil Ločnik slovenska vas!

Ajdovska predilnica. — Delniško društvo tega podjetja bo imelo 31. t. m. občni zbor. Odbor bo predlagal, naj se v Ajdovščini zopet zida predilnica, aii nekoliko manjša (): v nadomestilo pa naj se zgradi predilnica tudi v Ronkah.

V Sežani je imela tamk. moška podr. sv. C. in M. pred kratkim občni zbor, ki je pokazal, da vrlo napreduje. Postala je v prvem letu svojega obstanka pokrovitelj in nabira že za drugokratno pokroviteljstvo; ima 2 ustani, in 57 letnikov ter je odposlala vodstvu 169 gld. 75 kr. V odboru so bili voljeni: Dr. Rybař, pred., M. Kante, nam., A. Kosovel, tajnik, Jan. Renčelj, blag., Ročič, Štolfa in V. Pregelj. — Prav tam se je v nedeljo ustanovilo g. s. i. l. n. o. d. r. n. š. t. v. o. Zanimanje nej mladenci in mladimi možnú se kaže veliko, kajti zglašilo se je že kakih 50 izvrševalnih udov, podpornih se pa v vsaki hiši dobi. Društvo bo torej tudi gmotno zagotovljeno. Gasilno brizgljo je kupila občina. Hvala ji in čast! V odboru so velili zborovalci spodbne može vsak oddelek za se, vsa skupščina pa je enoglasno volila načelnikom dr. Rybař-a, nam. M. Kante-ta, taj. A. Kosovel-a, blag. V. Preglja in A. Bekarja. Prekoristnemu podjetju želimo obilo sreče in vspeha!

Cuden poštar. — Na O. blizu T. je bilo oddano pismo z naslovom: Naj prejme L. M. Zadnja pošta Plave, vas Anhovo. — Ali poštar je zapisal na naslovni strani po nemško; Dorf Anikovo, Post Canale bei Görz. Zadaj pa po slovensko: „Vas se piše Anikovo, pa ne Anhovo. V Plavi ni pošte, ampak v Kanalu“. — Hvala lepa za to pojasnilo!

Toda uprav narobe je res in glasiti bi se moral: „Vas se piše Anhovo in ne Anikovo. Pošta ni v Kanalu, ampak v Plaveh“. — Gospod poštar, staolo imate! Poglejte vendar male v znano knjigo v svojem uradu.

Psi kobilje ovce? — Iz Brežice nam poročajo malo čudno vest, da so psi raztrgali v treh letih okoli 100 ovce in jagnjet (!) Tudi zdaj baje psi že zopet nadlegujejo ovce na paši! — Ako je to resnično, moralno bi se vsekakor dognati, čeprav psi so taki krvoliki in potem zatreći jih!

Iz Tolmina. — Dne 17. t. m. so nadzorniki „Tolminske branilnice in posojilnice“, natančno pregledali poslovovanje ter prepričali se v svoje veliko začenjenje, da posojilnica prav krepko deluje in da je vse v najlepšem redu. Nikoli nismo mislili, da bo tolminška posojilnica v tako kratkem času imela čez 30.000 prometa. Vsa čast vrlim gospodom načelstva!

Ostala Slovenija

Le netite ogenj? — Med Slovenci in Hrvati na Primorskem in Kranjskem je nastala velika razdraženost, ker je vlašča zopet sijajno pokazala, kakó prezira jezik v ēine prebivalstva. Na novi palači za poštni in brzojavni urad so namreč napravili le nemške in laške napisne, če tudi spada pod to postno ravnateljstvo štirikrat več Slovanov nego Lahov. Taka je pravica v Avstriji!

V Sv. Križu pri Nabrežini že nekaj časa posluje „Legina“ sola, v katero se je vpisalo baje do 40 otrok. Tudi na Nabrežini nasejni laški delavci pošiljajo baje svoje otroke tjkaj, dasi je precej daleč. — Nabrežinci in sploh Kraševci naj delajo na to, da bodo v tamošnjih kamnolomih delali le domači delavci, pa bo konec tem „Leginim“ rovarstvom na slovenski zemljji!

V Trstu bo 9. junija velik koncert v korist družbe sv. C. in M. Pel bo tudi operni pevec g. Trtnik.

Veliki požar v Trstu. — Pred 14 dnevi nastal je na skladisju lesa v ulici Fabio Severo požar, ki se je strahovito hitro razširil, tako da sta bili kmalu se dve drugi skladisci v ognju. Ko so prihiteli gasile na pomoč, bila so že vsa tri skladisca firm bratje Livaditi, Jakob Mankoč in Henrik Višnikar v plamenu in iskre so pršele na vse strani. Najbolj v nevarnosti je bila bližnja vojašnica in g. Mankočeva hiša. Iz obeh poslopij so bežali ljudje, iz g. Mankočevega pa se je zmosilo tudi vse pohištvo. Druga dvenadstropna hiša na Mankočevem zemljišču je začela tudi goreti in so se prebivalci komaj rešili. Združeni gasilci in vojaki so preprečili, da se ni ogenj dalje razširil. Na pogorišču je bilo gotovo kakih 10.000 ljudij. Nad 200 vojakov in 150 delavcev je rešilo lesovje, kar ga se ni dosegel ogenj. Bil je grozen pogled, ko se je ogenj širil vedno bolj in se je gosti dim valil proti nebnu. S strahovitim ropotom se je podrla streha gorečega poslopja. Se le proti polnoči so gasilci omejili ogenj toliko, da ni bilo več nevarnosti za bližnja poslopja. Škoda utegne znašati 200.000 gld. in je najbolj prizadeta rodoljubna firma Mankoč, kateri je zgorela vsa sicer zavarovana zaloga najboljšega lesa. Pri požaru sta bila baje poskodovana jeden vojak in neki delavec.

Ljubljanski župan. — V seji mestnega starščinstva ljubljanskega 18. t. m. je bil že poti županom izvoljen g. Peter Graselli, podizvoljen pa g. dr. Karol Bleiweiss-Trstenjak.

Matice Slovenske je imela učeraj teden občni zbor. Njeno imetje znaša 57.000 gld. Poleg tega znašate Jurčič-Tomšičeva in Knezova ustanova za izdajanje pripovednih knjig 33.440 gld. 61 kr. — V odboru so bili izvoljeni: dr. Hinko Dolenc, Janko Kersnik, Anton Koblar, dr. Fran Lampe, Fran Levec, dr. Josip Serne, dr. Ivan Šust, dr. Ivan Tavčar in Andrej Žumer.

V Vipavo je prisel učeraj teden deželni predsednik kranjski baron Heid. Ogledal si je državno trtnico na Slapu, šolo in shrambo gasilnega društva v Vipavi. Posebno je se ogledal vipavsko Reko in potok Močnik; potem se je odpeljal v Postojino, kjer si je ogledal šolo, shrambo gasilnega orodja in slovečno postojinsko jamo, kjer je godba sv. ala nekliko točk.

Iz Idrije so rudarji in kovači poslali dr. Andreju Ferjančiču prav prešrene zahvale, ker se je v državnem zboru ponovno krepko potezal za zboljšanje njihovega žalostnega stanja.

Ljubljanski Sokol prirej 3. junija izlet v Novo Mesto; pridružita se z zastavama tudi pevski društvi „Ljubljana“ in „Slavec“. — Ta izlet je postal mogoč edino le zaradi nove železniške zveze, po kateri je prišlo Dolenjsko v prijetnijo zvezo z ostalim svetom.

Prve krone. — „Slovenski Narod“ je nabral v enem letu, t. j. od 23. maja 1893. do 23. t. m., nad 7000 kron za družbo sv. C. in M. in nad 1500 kron za „Narodni Dom“. Misel o darovanju prvih kron v dobrodelne namene je donesla torej obilo sadu. Hvala tistim, ki so jo izprožili in se bolj tistim, ki so se po njej tudi ravnali!

Koroški Slovenec so zadnje dni dosegli le, uspeh na narodnem polju. Okrajni glavarji so bili namreč prepovedani županom, uradovati slovenski v izročenem področju, češ, da uradni jezik glavarstva je nemški, a vsled tega mora podrejeno županstvo z njimi tadi nemški dopisovati. Ker se pa g. Simon Klokar, župan na Bistrici pri Piberku, ni hotel pokoriti temu nečuvenemu ukazu, kaznoval za je glavar v Velikovcu prvič na 5 in drugič na 10 gld. globe. Župan se je pritožil na deželno vlado, ki je pa — no, saj poznamo g. Zabierova! — pritožbo zavrnilo. Toda župan se je pritožil dalje na ministerstvo, ki je pritožbi ugodilo z razlogom, da župan: ni krsil nikake dolžnosti, ki bi se mogla kaznovati po občinskem redu, ker se v občini bistriski, ki je skoro izključno slovenska, po nobeni postavi ne more zabraniti, posluževati se s predpostavljenim glavarstvom slovenskega jezika, ki je na Koroškem domač. — Takó je razsodilo ministerstvo! Prav bi bilo, ko bi isto kaznovalo zdaj pa velikovškega glavarja in deželnega predsednika, ker takó slabo poznata svoje dolžnosti in svoje pravice!

V Velikovcu na Koroškem je imela tamošnja podružnica sv. C. in M. 14. t. m. občni zbor. Nastopilo je več znanih govornikov; poslušalcev nad 300.

Okoli 100 novih udov je pristopilo isti dan. — Takó se vzbejajo Slovenci v istih

krajih, katere Nemci stejejo že za svoje. Naj počakajo še malo!

Pošta v Spodnji Šiski pri Ljubljani je zvezana z ljubljansko, vsled česar bo odslej poština med Šisko in Ljubljano nižja.

V Krškem je utonil v Savi učenec I. razreda tamošnje meščanske šole Ant. Arigler iz Idrije.

Voznik in konja utonili so v torek teken v Dravi blizu Ptuja na Štajerskem. Obrežje se je udrio in Drava je požrla hlapca in oba konja.

V Ljutomeru na Štajerskem je par Nemcov hotelo imeti tudi čisto nemško ljudsko šolo, katero so tudi dosegli. Ali šola nič kaj ne uspeva, ker starisi sami sprevidavajo, da samo nemška šola v Ljutomeru je neumnost. Celotno trdi Nemci posiljajo otroke raje v slovensko štirirazrednico, kjer se nauče prav dobro slovenski in razmeroma dobro tudi nemški.

Strela ubila Je v torek teken v Specnem pri Mokronogu v hlevu 19letnega pastirja Janeza Berganta in dva vola.

Volkovi na Krasu. — Po primorskem Krasu se klatijo volkovi, ki so raztrgali že več ovac, tako pri Podgradu v občini Naklo. Tudi v sežanskem, voloskem in celo v postojanskem okraju jih je bilo večkrat videti. Iz početka se je mislilo, da so psi delali to škodo, pozneje pa se je dognalo, da so bili to volkovi.

Rop v cerkvi. — V benediktinski cerkvi v Čelovecu je neznan zlikovec vlonil pri stranskem oltarju skrinjico Matere Božje in odnesel dragocenostij za kakih 200 gld. vrednos.

Visoka starost. — V Našicah v Slavoniji je te dni umrl čevljarski F. Bišovski v visoki starosti 103 let. Poslednja tri leta ni več izvrševal svojega obrta, a bil je še krepak in prenašal pisma in brzojavke. Bil je vojak za časov francoske vojne in bil v bitki pri Wagramu. V istem kraju živi se neki kmet P. Rovis, ki je star 106 let.

Električna razsvetljava v Škofji Loki. — Polaganje podzemnih žic za električno razsvetljavo v Škofji Loki napreduje prav dobro in utegne biti vse gotovo do konca bodočega maja. Škofja Loka bodo torej skoro električno razsvetljena, prvo mesto na Kranjskem, ki je uvedlo novo luč.

Hrošči. — Na Dolenjskem se v nekaterih občinah prav marljivo pokončavajo hrošči. V jedini sami občini blizu Dobropolja so jih pokončali nad 50 mernikov. Z upanji je razpisalo 50 novč. nagrade za vsak mernik hroščev. Občina sv. Gregorij pri Vel. Laščah je sklenila, da mora vsak posestnik nabratiti brezplačno 2 mernika hroščev, kdor jih pa nabere več, dobi za mernik 50 novč. nagrade.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Umri je poslanec Henrik Wagner. — Klun in tovarisi so v seji 19. t. m. nujno predlagali: Vlada se pozivlje, da tako da preiskati škodo, ki je nastala po ujmah v okrajih Logatec, Novo Mesto, Krško in Črnomelj. — Nemški nacionalec dr. Hoffmann - Wellenhof je zopet prav ostro bičal dosedanje navado, po kateri v mnoge službe prihajajo le pleniči. — Biankini je opisoval žalostne gmotne razmere

v Dalmaciji, zlasti pa je bičal vinsko klavzulo, ki žuga uničiti naše vinarstvo. — Robič je predlagal resolucijo za železnico Velenje-Dragograd, dr. A. Gregorčič pa za železnico Gorica-Ajdovščina. — Dr. Ferjančič je govoril v imenu slovenskih protikoalirancev pri proračunu trgovinskega ministerstva, zahteval podržavljenje poštnih uradov v Idriji in v Kranju ter ustanovitev pošte na Slapu ter med Tolminom in Kobaridom.

Boj proti Hohenwartu je postal prav resen, kajti najodličnejši nemški konservativci ne marajo nič več slišati o njegovem vodstvu. „Reichspost“ je pozvala svoje somišljencike, naj sami izrekó stvarno in jasno svoje mnenje: ali naj Hohenwart še ostane vodja konservativcev? — Odgovori že prihajajo, pravijo pa prav odločeno, da ne! — Naše mnenje v tem oziru je pač znano, saj smo zadnje mesece priobčili v „Soci“ proti Hohenwartu in njegovim kimavcem veliko člankov in razprav.

Hrvaški poslanci v Pešti. — Da bi vrnili lanski poset madjarskih poslancev v Zagreb, sli so hrvaški vladni kincavci v Peštu, kjer so bili prav srčno sprejeti. Madjari so jih vodili po mestu, kazali jim svoje znamenitosti, prirejali jim sijajne obede, pri katerih so govorili oduševljene napitnice za sloga in bratsko vzajemnost med obema narodoma. — Umejemo! Madjarji so si v laseh z vsemi drugimi narodnostmi na Ogerskem, zato bi si radi vsaj na jugu zavarovali hrbet. — Toda hrvaški vladni podrepniki niso še hrvaški narod, ki noče o Madjarih ničesa slišati in ki simpatizuje z vsemi zatiranimi narodi na Ogerskem.

Na Francoskem so začeli med delavec zopet hudi nemiri. Francoski delavec napadajo Italijane, ki delajo za vsako plačo in takó izpodrivajo druge. Ni čuda! Italijani doma še polente nimajo in so zadovoljni, ako si na tujem vsaj to zaslúžijo sebi in svojem. Da to ne more biti po godu drugim delavcem, ki so navajeni na boljše življenje, ni čudo.

V Berolini se je vršil velik mednaroden shod rudarskih delavcev. Edini so bili le glede na zahtevo o osemurnem delavniku, ker je v rudnikih delo veliko težavneje.

V Parizu so obesili znanega anarchistu Henryja. Drzno je gledal smrti v obraz, kričec: Živelia anarchija!

Italijanski kraljevič ne baje zaroti z neko avstrijsko princezinjo. Irredentovski poslanci nameravajo vsled teh govorov interpellirati v zbornici.

V Srbiji imajo že zopet državni prevarat. Milan in sin Aleksander igrata velikanski hazard, pri katerem je v igri kraljeva krona. — V ponedeljek je kralj razveljal ustawo iz 1. 1888. in obnovil ono iz 1. 1869., po kateri ima kralj skoro vso oblast v svojih rokah. — Več o tem poročamo v današnji „Soci“. — Narod je silno razburjen. Uboga Srbija, kam te še pripravijo nekatere pijačke!

RAZNOTEROSTI.

Velikan debelosti. — Od 6. do 8. tega meseca je bil na ogled postavljen na dvorišču gosp. Elije Predovića pri mestni klavnicici v Ljubljani velikanski 2 leti stari prešič, kateri tehta nad 500 klg., to je, čez 9

centov stare vase. Tega velikana, kakoršnega še gotovo ni bilo na Kranjskem, izredil je doma znani zivinorejec g. Janez Hubad iz Podudla pri Skaručini. — Kupil ga je ljubljanski mesar Richter za 175 gld.

Pogumne Ravnogorke. — V Ravnigori v vrbovskem okraju na Hrvatskem služboval je več mesecev neki kapelan kot župni upravitelj in se ljudem tako prikupil, da je nastala velika razburjenost, ko se je čulo, da je premestilen drugam. Nekateri občani sli so prosit škofa, naj pusti kaplana kot župnika v Ravnigori in so poudarjali, da so vse ženske v občini jako razdražene. A vse je bilo zman. Ko je nevadno prišel novi župnik v občino, čakalo ga je nad 500 Ravnogorskih krasotic na občinski meji. Župnik je bil iznenadjen, da se ga vsprejme tako sijajno, a kmalu bil je konec tej prevari. Nekoliko nežnih rok poprijelo je konje za uzde in obrnilo voz nazaj proti oni strani, odkoder je prišel. Ko je župnik povpraševal, zakaj se vse to godi, stopi mlada žena k vozu in, poljubivši župniku roko, pravi: Oprostite velečastiti gospod, mi ne moremo drugače, ne delamo iz lastnega nagiba, nego angelj Gabrijel se nam je prikazal in nam tako velel. Župnik se je nasmehnil in rekel: No otroci moji, če me nočete, ne bom se Vam usiljeval, a vsaj to mi dovolite, da pogledam kraj, kjer je Bog ustvaril tako krepke ženske, kakor ste Vi. A tudi tega mu niso dovolile vaške amazonke in mej glasnim njihovim krikom moral se je odpeljati nazaj. Vsa stvar se bode zdaj razpravljala pred sodiščem.

Nedeljski počitek v trgovini. — Državni zakonik je te dni objavil ministerski ukaz z dne 12. maja 1894., s katerim se določa za trgovino nov nedeljski počitek. Dosedaj so smeles biti ob nedeljah prodajalnice za živila, mineralne vode in cvetice ves dan odprtne. Od dne 16. maja naprej pa bode to drugače in veljajo za vsako trgovino naslednje določbe: Ob nedeljah se sme blago v doseđanju obsegu prodajati po mestih, ki stejejo nad 20.000 prebivalcev, samo do 12. ure opoludne; živila pa se smejo prodajati potem tudi še od 6. ure naprej, toda največ dve uri. Po drugih krajih pa se sploh sme blago prodajati v dosedanjem obsegu, toda le do 3. ure popoludne. To velja tudi za prodajalce suhega mesa in klobas; ne pa za prodajalce cvetlic, kateri smejo prodajati ves dan. — Po tem takem je v Trstu, v Ljubljani, v Gorici in po drugih mestih z več nego 20.000 prebivalci dovoljeno ob nedeljah prodajati živila do opoludanske ure in potem zopet po 6. uri zvečer največ dve uri. Prodajalnice branjevcov, prodajalnice mešanega, speceriskskega blaga in delikates, suhega mesa in klobas, kakor sploh prodajalnice živil po večjih mestih morajo torej ob nedeljah vsakakor biti zaprta od 12. ure opoludne do 6. ure zvečer. Pač pa so lahko odprte tudi ob nedeljah popoludne pekarnice, slastičarne in seveda tudi gostilne. — Po manjših mestih in po deželi sploh ostanejo vse prodajalnice ob nedeljah od 3. ure popoludne naprej zaprte. — Nov nedeljski počitek v trgovini ima veljavno, kakor rečeno, že prihodjo nedelje. Ta ukaz pa ne velja za c. kr. trafike.

Zglaševanje črnovojnikov. — Zakon o zglaševanju črnovojnikov je zadobil pravno veljavno in tisti, katerih se tiče, se morajo po njem ravnati. Ta zakon ukazuje v § 1.: Tisti črnovojniki, ki so služili v vojski, pri morna-

riči, pri domobranstvu (uštevši reserve) ali orožnikih, kakor tudi tisti, kateri so določeni za posebne službe, kendar se sklice črna vojska, in ki so v to svrhu dobili posebne izkaznice, so dolžni, zglasiti se jedenkrat na leto pri občinskem uradu tiste občine, v kateri prebivajo, in to v času, ki se določi z ozirom na pridobitne razmere sploh. Le ako bi to v dosegu smotra ne zadostovalo, se morajo zglasiti pri osebi ali oblastvu, katero je določiti z ozirom na bivališče zglaševanje. Za to ni smeti več porabiti, kakor jeden dan. Domobranci minister sme v posebnih slučajih posamičnikom dovoliti pismeno zglaševanje. Tisti črnovojniki, ki imajo izkaznice, morajo vsako premembro svojega rednega bivališča tekom 30 dnij pismeno ali ustno naznanih pristojnemu oblastvu. § 2. določa, da je tiste, ki greše zoper te določbe, kaznovati po § 62 vojinskega zakona iz leta 1889.

Gospodarske novice.

Zoper črve, ki se vgnezdi v les, rabi to le sredstvo. V zelenjem ioncu raztopi v 400 delih vodo 10 delov boraksa in 5 delov natrona; tekocina naj zavre ter se ji primeša 50 delov šelaka. Ko se ohladi, pridi eni ji se 20 delov očiščene karbolne kisline ter v nji moči les, ki ga misliš oprostiti črov.

Sodom odvzameš neprljeten duh po lesu, ako jih napolniš z apnenim vodo, kateri si primešai pepelike (potastja.) Sod pusti na to 6 do 8 dnij pri miru, potem ga pa izplakni z vodo. Ako rabiš tekocino večkrat, primešaj ji vselej še malo apna in pepelike.

Proti polžem slinarjem po zelenjadnih in evetličnih gredah priporočajo zakopati v gredo do roba plitve posode, kakersne rabijo za podstavo evetličnim loncem. V te posode nalije se po 1 centimeter visoko piva. Slinarji ljubijo pivo čez vse, lezejo v posode ter potonejo. Vrtnar, ki je to poskusil, poroča, da je ujet v jedni noči v dve posodi več nego sto polžev, in sicer brez truda in z neznanimi stroški.

Dobro zdravilo konjem, ki imajo naduho: Naberi dobro zrelih črnih brinjevih jagod, stoli jih in zmesaj z nekoliko medu. Dobro je tudi priliti nekaj lanenega olja. Te vse se napravi v svalke, kateri se dajejo konju po dvakrat do trikrat na teden.

Malo gibanje je za živino, katero debelimo, koristno. Marsikateri kmetovalci mi slijijo, da živina, katero debelé, mora vedno stati v hlevu. To pa ni resnično. Taka živina rada zbolí. Tudi mesó ni posebno ukusno, ker se tolšča nabere preveč na nekaterih mestih. Boljše je, če se živina malo prehodi ali kaj lahkega dela: takó ostane bolj zdrava in njen mesó je ukusnejše in povsod jednakomerno tolsto.

Petroleja nikar pri rastlinah rabiti! — Dostikrat se priporoča s petrolejem preganjati mravlje ali usi rastlinam. Izkušnje pa kažejo, da je petrolej rastlinam zelo škodljiv, tako da navadno posahnejo. Nikar torej z mrčesom vred rastlin pokončavati!

Svilorejejem preti nova nezgoda. Med sviloprejkami je namreč nastala neka doslej neznana bolezen, proti kateri ne vedo še nikače pomoći. Več bo poročal prihodnji „Gospodarski List“.

Krvna nšica. — Ta jako nevarni in škodljivi mrčes razširja se vedno bolj zlasti okoli nemškega Gradea. Župan graški je izdal ukaz, v katerem vsem posestnikom, pri ka-

terih se je ta mrčes že ugnezsil, ostro zapoveduje, da živalico z vso strogostjo pokončavajo, kajti po njej preti sadjarstvu velika nevarnost. Zato tudi mi vse naše sadjarje še posebej opozorimo, da pazijo na svoja drevesa, in če zasledijo na njih to ušico, naj jo takoj iztrebijo, bodi si že s katerim sredstvom koli.

Kako spraviš konje iz gorečega hleva.

— Znano je, da je vedno težko spraviti iz hleva konja, kadar gori. Prestrašeni konj stoji na jednem mestu. Takoj pa konj pojde iz hleva, ako ga osedlaš ali pa okomotaš.

Dobro krmo in veliko je dobimo, če sejemo grah in turšico skupaj in to potem zeleno pokosimo. Taka krma je jako zdrava in tečna za živino.

Vinska klavzula z Italijo, za katero so glasovali tudi nekateri slovenski poslanci in dva zastopnika Italjanov z goriškega, je začela letos grozovito stiskati naše vinogradnike. Vina v deželi je še na tisoče hektolitrov, a kupcev ni videti od nikoder; vino sploh nima nikake cene. Naši Vipaveci bi ga radi dali po 12 in 13 grd., ako bi bilo le kupcev. Celotna Kraševci imajo še veliko terana v kleteh, kar se je doslej le redko dogajalo, a kupcev ni od nikoder, da bi popraševali po njem. Ubogi vinogradniki! Ako pojde takoj naprej, se vinarstvo sploh ne bo več niti splačevalo! — Italijansko vino preplavlja Avstrijo! Seveda, Avstrija mora drago plačati gnilo zvezo s to deželo pelagre in potente.

Tudi vrla dunajska „Reichspost“ priobčila je predučeranjem obširnejši članek o propadanju našega vinarstva. Svojo razpravo konča z resnično izjavo, da z vinsko klavzulo podpira Avstrija irredento. Kaj pak! Mi moramo Lahom dajati po nekaj milijonikov na leto, da bodo loži rogovili proti nam. Taka je naša gospodarska politika. — Krepko prejema tudi tiste liberalne poslance v naših krajih, ki so glasovali za to nesrečno klavzulo, dasi so bili naprošeni celo od liberalne laške strani, naj bi zastavili s to uplivno besedo proti njej. „Reichspost“ međi s tem našega deželnega glavarja. — Prav hvaležni smo „Reichspost“ za ta članek.

Strupena rosa ali peronospora se je letos že prikazala in sicer na amerikanskih trkah Jaquez. Treba je začeti takoj škopiti, sicer utegne biti marsikje prepozno.

Bolezen na murvah. — Tudi na murvah se je pokazala letos neka nova bolezen, ki uničuje listje. Bolezen je podobna strupeni rosi na trkah. Na listju se pokažejo neke lišice, a kmalu je cel list uničen. — Prof. Bolle v Goriči je bolezen preiskal in dogнал, da listja se loti neka goba, imenovana „leptoria mori“.

Za kratek čas.

(Podal Podbrdski)

Príprava k ženitbi. — Došel je neki par k župniku „na nauk“, kojemu začne župnik govoriti: „Vi želite — dragi moji — stopiti v sveto in prevažno zvezo. No, ali ste se pripravili dovelj za ta toli sveti stan?“ — „Kajpada, gospod župnik!“ — odvrne zarovenec — „zaklali smo svinjo, vola, deset parov piščancev, izpekli smo dvajset hlebov in pripravili sodič vina, to bo nenda zadostovalo!“

Pred sodiščem. — Sodnik: „Kako ste vi, nesrečnež, do tega dōšli, da ste svojo čast, svojo svobodo in vse svoje življenje oskrnili s tem, da ste akrali iz blagajne piščavil: petiudvajset krajevarjev?“

Obitoženec: „E, kaj sem hotel ge-pod sodnik, ker je bilo samo toliko v blagajni.“

Pogodil Jo Je. — Nekdo se je učil igrati na kitaro. Sosed, kateri tega ni mogel trpeti, reže mu nekoč: „Ej, ej, ti igraš, kakor kralj David, samo ne takó lepo!“ — Oni ga pa takoj poplača: „Ti pak govorиш, kakor kralj Salomon, samo ne takó medro!“

Pri zobozdravniku. — Neki zobozdravnik računal je po dva goldinarja za izdiranje zuba. Nekoč pride k njemu kmet, katemu je bilo treba izdreti zobovo korenino. Mož dà zobopipek jeden srebrn goldinar v roko, a oni ga, kakor v nespretnosti, spusti na tla, ga pobere, pa se zopet vrže na kolena in gleda pod stol. — „Kaj iščete?“ vpraša ga kmet, „saj imate goldinar v roki?“ — „Iščem onega drugega“, odvrne lokavi zobopipek.

Čast. — Čast vsakdo gotovo visoké ceni, ali ne? Moža čast, častno in pošteno imé je gotovo vsakemu možu največji ponos na svetu. Ah kaščo lahko miselno se dandanes prodaja čast in pošteno imé za častno znamenje.

Izdajatelj in urednik A. Gabršek.
Tisk „Goriška Tiskarna“ A. Gabršek.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici 8. toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupi, ima svojo prodažalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gospodarsko ulico. Usnje in podplatne vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebštine za čevljarje.

Franc Bensa v ozki ulici 8. v Gorici, prodaja vsakovrstne usnje, podplatne, kopita, sploh vsa orodja in potrebštine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po značnih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupi p. Miren in zaloga usnja v Gorici Rastel st. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici st. 4. Priporoča se slovenskim rojakom.

Ivan Drusa

na Travniku, ima bogato zalogovo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebštine za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Anton Koren

tegovec v Gospodski ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada žipe v okna, reže in napravila okvirje za zrcala in poljube.

Ivan Reja

krémar „Alia Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulici Morelli, toči domaća vina in ima domaćo kuliniju. Gene prav zmerne.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Garaveggia st. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domaća vina, vedno dobro sveže pivo, domaćo kuliniju postrežba točna.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici st. 4. se priporoča Slovencem v mestu in okolici za blagohetna načela.

Ivan Kavčič

čevljar na Kornu ima zalogu Dreherjevega piva ter žita, moko, soli in otrobj.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo: papir, peresa, svinkenke, kytice, knjige za upisovanje, itd. Pisanki in risanke iz dobrega papirja izdeluje v vsegi delavnici, na kar se slavno učiteljstvo se posebno opozarja.

Anton Fen

v Semeniški ulici ima prodažalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojci v Gorici, priporoča svoje velike zaloge blaga kakor tudi gotovi oblek. Italijanske srajce, spodne blage, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnice, sablje z vso opravo, zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodke vsega stanu. Oblike pa načrtovali izdeluje točno in po nizki cenii.